

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДОКТРИН ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Солдатенко О. А., Миргородська К. М.

ВСТУП

Забезпечення справедливого правосуддя в умовах демократичної правової держави неможливе без чіткого дотримання принципів допустимості доказів у кримінальному провадженні. Конституція України, як Основний Закон держави, закріплює засади верховенства права, презумпції невинуватості та гарантії прав на захист, що є фундаментальними для належного кримінального процесу. У статті 8 Конституції прямо зазначено, що Конституція має найвищу юридичну силу, а норми Конституції є нормами прямої дії, що зобов'язує всі органи державної влади дотримуватись її положень¹. Забезпечення справедливого правосуддя в умовах демократичної правової держави неможливе без чіткого дотримання принципів допустимості доказів у кримінальному провадженні. В умовах реформування української правової системи, що відбувається в руслі європейських правових стандартів, особливого значення набуває вивчення та впровадження доктрин, сформованих у міжнародній судовій практиці, зокрема Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Ці доктрини є не лише орієнтиром для національних судів у процесі тлумачення положень законодавства, а й інструментом забезпечення гарантій прав і свобод людини.

Однією з ключових концепцій у сфері оцінки допустимості доказів є доктрина «плодів отруєного дерева», яка передбачає виключення з кримінального провадження не лише безпосередньо здобутих із порушенням прав доказів, а й усіх похідних від них. Історично сформована у судовій практиці США, ця доктрина згодом набула широкого застосування в юриспруденції ЄСПЛ, а сьогодні – активно впроваджується й у правову систему України. Водночас, міжнародне право визнає також винятки з цього загального правила – зокрема, концепції «неминучого виявлення» та «незалежного джерела», які

¹ Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 11.04.2025).

дозволяють зберігати баланс між захистом прав особи та ефективністю кримінального переслідування.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю глибокого аналізу імплементації зазначених доктрин у кримінальне процесуальне законодавство України, особливо з урахуванням сучасної судової практики. На сьогодні це питання виходить за межі суто теоретичної дискусії, оскільки має безпосередній вплив на правозастосовну діяльність та забезпечення права на справедливий суд.

1. Виникнення передумов проблеми та формулювання проблеми

В українській юридичній практиці проблема допустимості доказів є однією з центральних у контексті кримінального процесу. Визнання доказів недопустимими на основі позицій Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) стало важливим підходом для забезпечення дотримання прав людини та гарантій, що впливають з міжнародних зобов'язань України. Цей підхід узгоджується зі статтею 1 Кримінального процесуального кодексу України (КПК), що визначає включення в систему кримінального процесуального права норм Конституції, міжнародних договорів та інших законів². Таким чином, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, разом з прецедентною практикою ЄСПЛ, складають невід'ємну частину національної правової системи, що сприяє розвитку стандартів правосуддя та практики судочинства в Україні.

Дослідження в цій сфері показують, що існують різні концепції та доктрини, які регулюють питання допустимості доказів у кримінальному процесі. Серед них виділяються моделі, що класифікуються відповідно до теоретичних та практичних підходів до джерел і методів здобуття доказів. Серед найвідоміших концепцій можна зазначити такі як концепція «асиметрії правил допустимості доказів», теорія «рівнобічної асиметрії в оцінці юридичної сили доказів», а також доктрини «плодів отруєного дерева», «чай та чорнило», «неминучого виявлення» тощо.

Зокрема, доктрина «плодів отруєного дерева», яка стала класичною для оцінки допустимості доказів, зазвичай застосовується у випадках, коли первинне джерело доказів отримано з порушенням законодавства. У цьому випадку всі похідні докази, отримані завдяки такому джерелу, також визнаються недопустимими. Це вимагає не тільки окремого аналізу кожного доказу, але й комплексного оцінювання ланцюга доказів, що пов'язані між собою причинно-наслідковим

² Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.04.2025).

зв'язком. Ключовим критерієм для визначення доказів як «плодів отруєного дерева» є переконливі підстави для того, щоб вважати, що ці докази не могли бути отримані без порушення прав людини.

У національному законодавстві доктрина «плодів отруєного дерева» знайшла відображення в частині 1 статті 87 КПК України, яка передбачає, що «недопустимими є докази, отримані внаслідок істотного порушення прав та свобод людини, гарантованих Конституцією та законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також будь-які інші докази, здобуті завдяки інформації, отриманій внаслідок істотного порушення прав та свобод людини».

Цей підхід є важливим етапом у розвитку кримінального процесу в Україні, оскільки він має пряме відношення до реалізації міжнародних стандартів прав людини в національній юриспруденції, а також до забезпечення законності та справедливості в кримінальних справах. Проблема полягає в необхідності чіткого визначення меж допустимості доказів, особливо у випадках, коли їх отримання супроводжується порушенням прав людини.

2. Аналіз існуючих методів вирішення проблеми та формулювання завдання для оптимального розвитку техніки

Історичне формулювання доктрини «плодів отруєного дерева» було закладене ще у 1920 році у справі «Silverthorne Lumber Co. v. United States» (Сільверторн Ламбер Ко. проти Сполучених Штатів). У цьому процесі федеральний суд визнав недопустимими докази, отримані шляхом незаконного копіювання документів, що належали відповідачу. Верховний суд США, розглянувши апеляційну скаргу, скасував рішення нижчої інстанції та підкреслив, що докази, отримані на основі незаконно здобутих матеріалів, не можуть бути використані в судовому процесі. Суд зазначив, що використання подібної інформації нівелює захисну функцію Четвертої поправки до Конституції США, зводячи її до формального тексту без реального змісту³.

Сам по собі термін «плід отруйного дерева» вперше був введений у юридичний дискурс суддею Верховного суду США Феліксом Франкфуртером у його рішенні 1939 року у справі *Nardone v. United States* (Нардон проти Сполучених Штатів). У своєму висновку суддя вказав: «після того, як це встановлено, як це було прямо зроблено тут, суддя першої інстанції повинен надати можливість, якою б обмеженою

³ Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 11.04.2025).

вона не була, обвинуваченому, щоб довести, що значна частина справи проти нього була плодом отруйного дерева. Це залишає Уряду широкі можливості переконати суд першої інстанції, що його докази мають незалежне походження»⁴. Це формулювання лягло в основу принципової позиції щодо виключення з процесу доказів, здобутих з порушенням фундаментальних прав і процесуальних гарантій, закріплених у правових системах демократичних держав.

Вперше доктрина «плодів отруєного дерева» була чітко артикульована в рішеннях Європейського суду з прав людини у справі Гефген проти Німеччини (заява № 22978/05) від 1 червня 2010 року. У зазначеному рішенні Суд підкреслив, що застосування доказів, отриманих із використанням методів, які прямо суперечать положенням статті 3 Конвенції (що забороняє катування, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження), ставить під серйозний сумнів справедливість усього кримінального провадження. Було наголошено на необхідності здійснення всебічної оцінки того, чи мало використання таких доказів системний вплив на загальну справедливість судового процесу. ЄСПЛ дійшов висновку, що ефективний механізм захисту особи від застосування недопустимих методів слідства вимагає, як загальне правило, виключення з провадження усіх доказів, отриманих у результаті порушення статті 3 Конвенції. При цьому Суд акцентував на тому, що забезпечення справедливого судового розгляду та захист від катувань становлять абсолютні цінності, незалежно від того, чи мали здобуті докази вирішальне значення для засудження конкретної особи⁵.

Концепція «плодів отруєного дерева» знайшла подальше закріплення і в рішенні ЄСПЛ у справі Нечипорук і Йонкало проти України (заява № 42310/04) від 21 квітня 2011 року. У цій справі Суд розглядав питання допустимості використання доказів, отриманих із порушенням права обвинуваченого на мовчання та права не свідчити проти себе. У рішенні було підкреслено, що ці права становлять частину фундаментальних міжнародно визнаних стандартів, які формують сутність поняття справедливого судового розгляду, гарантованого статтею 6 Конвенції. Хоча, за загальним правилом, вирішення питання щодо допустимості конкретних доказів належить до виключної компетенції національних судів, Суд зазначив, що в ситуаціях, коли докази були здобуті внаслідок порушення статті 3 Конвенції, повинен

⁴ Silverthorne Lumber Co. v. United States 251 U.S. 385, 40 S. Ct. 182 (1920). URL: <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-silverthorne-lumber-co-v-united-states> (дата звернення: 12.04.2025).

⁵ Nardone v. United States, 308 U.S. 338 (1939). URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/308/338/> (дата звернення: 12.04.2025).

застосовуватись особливий підхід. Відповідно до усталеної практики ЄСПЛ, допущення таких доказів у кримінальному провадженні обумовлює його несправедливість в цілому, незалежно від сили чи значущості цих доказів для обвинувального вироку⁶.

Ще одним прикладом застосування доктрини «плодів отруєного дерева» у практиці ЄСПЛ є справа Шабельник проти України (заява № 16404/03) від 19 лютого 2009 року. У цьому рішенні ЄСПЛ поширив дію зазначеної доктрини не лише на безпосередньо здобуті з порушенням права докази, а й на ті, що були похідними від первинно недопустимих. Таким чином, навіть ті докази, які формально можуть вважатися допустимими, визнаються неприйнятними, якщо їх отримання було зумовлене раніше здобутою незаконною інформацією. У цьому випадку принцип ланцюгової реакції – тобто залежність вторинних доказів від первинного джерела, що є отруєним – став основою для визнання їх недопустимими в контексті дотримання принципу справедливості кримінального провадження⁷.

Імплементація доктрини «плодів отруєного дерева» у правову систему України знайшла підтвердження у численних судових рішеннях, зокрема в постанові у справі № 107/07 (провадження № 13-36зв019) від 13 листопада 2019 року, винесеній Великою Палатою Верховного Суду. У цьому рішенні наголошено, що відповідно до сформованої юриспруденції Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), якщо первинне джерело доказів визнається недопустимим, усі докази, отримані на його основі або з його допомогою, також мають вважатися юридично неспроможними для використання у кримінальному процесі (рішення у справах «Гефген проти Німеччини», пункти 50–52; «Шабельник проти України (№ 2)», пункт 66; «Яременко проти України (№ 2)»)⁸. Це положення демонструє сутнісний підхід до оцінки доказової інформації не лише у відриві (автономно), але й у межах структурованого аналізу причинно-наслідкових зв'язків між первинними та похідними доказами.

Ключовим критерієм для визнання певних доказів такими, що підпадають під доктрину «плодів отруєного дерева», є наявність обґрунтованих підстав стверджувати, що відповідні фактичні дані не

⁶ Case of Gäfgen v. Germany (Application no. 22978/05). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/Eng?i=001-99015> (дата звернення: 12.04.2025).

⁷ Справа «Нечипорук і Йонкало проти України» (заява № 42310/04) від 21 квітня 2011 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683#Text (дата звернення: 12.04.2025).

⁸ Справа «Шабельник проти України» (заява № 16404/03) від 19 лютого 2009 р. // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_457#Text (дата звернення: 12.04.2025).

були б отримані, якби не попереднє порушення, у результаті якого здобуто первинну, неправомірну інформацію. Отже, відбувається своєрідна «контамінація» – тобто поширення правової дефектності від джерела на всі докази, що походять з нього.

Варто також зауважити, що відповідно до частин 5 та 6 статті 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 року, правові позиції, викладені у постановках Верховного Суду, є обов'язковими для суб'єктів владних повноважень, які при здійсненні своєї діяльності застосовують відповідні норми права. Крім того, ці висновки підлягають врахуванню іншими судами при тлумаченні та застосуванні аналогічних норм⁹. Це підтверджує, що доктрина «плодів отруєного дерева» має системне значення в українському кримінальному процесі й активно використовується судами всіх інстанцій.

Утім, незважаючи на широке впровадження цієї доктрини, визнання її абсолютною було б юридично недоцільним. У міжнародній правозастосовній практиці існують окремі винятки з цього правила, які відображають еволюцію підходів до оцінки доказів. Такі винятки фокусуються не лише на формальному порушенні процесуальних процедур, а насамперед на оцінці наслідків цього порушення: чи завдало воно шкоди правам особи, чи підірвало довіру до доказу, чи створило сумніви щодо його достовірності, та загалом – чи поставило під сумнів справедливість усього провадження.

Таким чином, суди, розглядаючи питання допустимості доказів, повинні дотримуватися балансу між формальним дотриманням процесуальних норм і матеріальним забезпеченням прав людини та справедливості. У цьому контексті порушення процедури саме по собі не завжди є достатньою підставою для виключення доказу – необхідна оцінка його впливу на права особи, довіру до суду та досягнення завдань кримінального судочинства.

Одним із важливих винятків до доктрини «плодів отруєного дерева» є так звана доктрина «неминучого виявлення». Відповідно до її змісту, якщо можна обґрунтовано стверджувати, що відповідний доказ неминуче був би виявлений законними методами незалежно від первинного порушення прав, такий доказ може бути визнано допустимим. Застосування цієї доктрини передбачає обов'язок сторони обвинувачення довести, що спірна інформація з достатньою вірогідністю була б отримана легальними шляхами.

⁹ Постанова Великої Палати Верховного Суду у справі № 107/07 (провадження № 13-36зв019) від 13 листопада 2019 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85869105> (дата звернення: 11.04.2025).

Ця доктрина вперше була визнана та застосована Верховним судом США у рішенні у справі *Nix v. Williams* (Нікс проти Вільямса, 467 U. S. 431) 1984 року. У цьому процесі підсудний оскаржував допустимість доказів, що стосувалися місцезнаходження тіла жертви, які було здобуто внаслідок порушення його права на захист. Незважаючи на це, Верховний суд дійшов висновку, що зазначені докази є допустимими, оскільки місце знаходження тіла було б неминуче встановлено в ході масштабної пошукової операції. Суд наголосив, що базовою метою виключення доказів, здобутих з порушенням прав, є запобігання зловживанням з боку правоохоронних органів. Проте, якщо органи досудового розслідування й без того об'єктивно мали б змогу легально отримати ці дані, то застосування механізму виключення не відповідає логіці превенції й може поставити сторону обвинувачення у гірше становище без обґрунтованої правової підстави¹⁰.

На відміну від доктрини «плодів отруєного дерева», яка орієнтована на виключення доказів, отриманих унаслідок порушення основоположних прав і свобод людини, доктрина незалежного джерела передбачає можливість визнання допустимими тих доказів, які були виявлені або отримані завдяки інформації, здобутій повністю незалежним шляхом, не пов'язаним з будь-якими порушеннями конституційних або процесуальних гарантій. Зазначена концепція ґрунтується на необхідності забезпечення балансу між двома важливими публічними інтересами: з одного боку – недопущення та стримування зловживань з боку органів правопорядку, з іншого – забезпечення суду повного доступу до всіх релевантних доказів, необхідних для об'єктивного та справедливого розгляду кримінального провадження. Такий підхід дозволяє зберігати нейтральне становище органів досудового розслідування, повертаючи їх до тієї позиції, в якій вони перебували б, якби порушення не мало місця¹¹.

Інакше кажучи, докази, що стосуються обставин виявлення або стану тіла жертви, можуть визнаватися допустимими у судовому розгляді, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що така інформація неминуче була б здобута й без порушення будь-яких конституційних гарантій. У цьому контексті виняток щодо допустимості таких доказів базується на твердженні, що їх виключення не слугувало б ані забезпеченню процесуальної справедливості, ані зміцненню цілісності кримінального судочинства загалом.

¹⁰ *Nix v. Williams*, 467 U.S. 431 (1984). *Supreme Court of the United States*. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/467/431/> (дата звернення: 30.04.2025).

¹¹ *Decision U.S. Supreme Court in case of Nix v. Williams* (1984) 467 U. S. 431. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/467/431/> (дата звернення: 13.04.2025).

Варто зазначити, що в практиці Європейського суду з прав людини доктрина неминучого виявлення вперше була артикульована у справі Светіна проти Словенії (заява № 38059/13) від 22 травня 2018 року. У цьому рішенні Суд утримався від категоричних висновків щодо відповідності зазначеної доктрини положенням Конвенції, однак визнав, що докази, отримані з мобільного телефону заявника із порушенням вимог, хоча й відіграли певну роль на початковому етапі провадження, не використовувалися безпосередньо під час судового розгляду. Засудження ж заявника ґрунтувалося на низці інших допустимих доказів, не пов'язаних із порушенням. Відтак, ЄСПЛ дійшов висновку, що за сукупністю обставин, враховуючи характер і масштаб процесуального порушення, кримінальне провадження в цілому відповідало стандартам справедливого судового розгляду, а отже, порушення § 1 статті 6 Конвенції відсутнє¹². Це рішення демонструє певне пом'якшення категоричного підходу до автоматичного виключення доказів та орієнтацію на загальну оцінку справедливості всього процесу.

Зазначену доктрину було застосовано і в національній судовій практиці, зокрема у справі № 737/641/17 (провадження № 51-6562км18), розглянутій Верховним Судом 26 вересня 2022 року. У своєму рішенні Суд наголосив на необхідності врахування положень частини 1 статті 87 КПК України, згідно з якими доказ може бути визнаний недопустимим лише у випадку, якщо він був отриманий виключно в результаті істотного порушення прав і свобод людини. Водночас, якщо встановлено, що відповідний доказ неминуче був би здобутий навіть без вчинення таких порушень, його допустимість не підлягає автоматичному запереченню¹³. Суд також акцентував на обов'язку суду апеляційної інстанції з'ясувати, чи існували об'єктивні та перевірені підстави вважати, що окремі факти або докази (наприклад, зізнання обвинуваченого у цій справі) неминуче стали б відомими правоохоронним органам, незалежно від потенційних процесуальних дефектів.

Таким чином, наведений приклад свідчить, що доктрина «неминучого виявлення» є винятком із загального правила, закладеного в доктрині «плодів отруєного дерева». На відміну від останньої, вона не передбачає автоматичного виключення доказу, отриманого з пору-

¹² Справа «Светіна проти Словенії» (заява № 38059/13) від 22 травня 2018 р. URL: [https://protocol.ua/ua/svetina_proti_slovenii_\(zayava_38059_13_vid_22_travnya_2018r_\)/](https://protocol.ua/ua/svetina_proti_slovenii_(zayava_38059_13_vid_22_travnya_2018r_)/) (дата звернення: 11.04.2025).

¹³ Постанова Верховного Суду у справі № 737/641/17 (провадження № 51-6562км18) від 26 вересня 2022 р. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=106598651&red=1000035374ac2a21755735f98a74c7c1cc03d4&d=5> (дата звернення: 11.04.2025).

шенням процесуальної форми. Натомість, допускається можливість його використання у кримінальному процесі за умови доведення, що відповідні дані були б здобуті у будь-якому разі, навіть без участі неправомірних дій. Отже, така доктрина забезпечує зважений баланс між захистом прав особи, обвинуваченої у кримінальному правопорушенні, та суспільним інтересом у належному здійсненні правосуддя. Вона сприяє досягненню головної мети кримінального провадження – встановленню об'єктивної істини та недопущенню уникнення покарання особами, винними у вчиненні злочину.

ВИСНОВКИ

Результати правових досліджень свідчать про те, що як застосування доктрини «плодів отруєного дерева», так і використання концепцій, які становлять винятки з її загального правила – таких як доктрини «неминучого виявлення» чи «незалежного джерела» – забезпечують необхідну гнучкість у регулюванні питань допустимості доказів у кримінальному провадженні. Зазначена гнучкість дозволяє судовій системі більш адекватно реагувати на конкретні обставини справи, що, у свою чергу, сприяє утвердженню реальної процесуальної справедливості – як щодо особи, яка підозрюється або обвинувачується у вчиненні злочину, так і з точки зору публічного інтересу в ефективному здійсненні кримінального переслідування.

Баланс між захистом прав та свобод особи і забезпеченням дієвого механізму протидії кримінальним правопорушенням, зокрема через ефективне використання доказів, прямо відповідає завданням кримінального провадження, які закріплено в статті 2 Кримінального процесуального кодексу України. У зазначеній нормі визначено, що метою кримінального провадження є, зокрема, «захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод і законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура» [2].

Таким чином, підхід до допустимості доказів, який враховує як суворе дотримання процесуальних гарантій, так і наявність винятків, які не нівелюють принцип справедливості, забезпечує досягнення цілей кримінального судочинства. Це означає, з одного боку, невідворотність відповідальності для винних осіб, а з іншого – недопущення

засудження невинуватих. Отже, проблема допустимості доказів – це не лише технічне або процесуальне питання, а один із ключових індикаторів правової держави, що базується на принципах верховенства права, гуманізму та справедливості.

АНОТАЦІЯ

У дослідженні проаналізовано теоретичні та прикладні аспекти імплементації доктрин допустимості доказів у кримінальний процес України. Основна увага приділяється доктрині «плодів отруєного дерева», яка передбачає недопустимість використання в суді доказів, отриманих з порушенням прав людини. Проаналізовано джерела формування цієї доктрини в американському праві та її закріплення в практиці Європейського суду з прав людини. Висвітлено ключові рішення ЄСПЛ, що вплинули на українське процесуальне право. Розглянуто норми КПК України, які відображають принципи доктрини, зокрема положення статті 87. Окрему увагу приділено виняткам з основного правила – доктринам «неминучого виявлення» та «незалежного джерела». Зазначено, що їх застосування дозволяє гнучко підходити до оцінки доказів у конкретних справах. Зроблено висновок про необхідність балансу між процесуальною формою та сутнісною справедливістю. Запропонований підхід сприяє захисту прав особи та ефективному здійсненню правосуддя в демократичному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр#Text> (дата звернення: 11.04.2025).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 12.04.2025).
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення: 11.04.2025).
4. Silverthorne Lumber Co. v. United States 251 U.S. 385, 40 S. Ct. 182 (1920). URL: <https://www.lexisnexis.com/community/casebrief/p/casebrief-silverthorne-lumber-co-v-united-states> (дата звернення: 12.04.2025).
5. Nardone v. United States, 308 U.S. 338 (1939). URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/308/338/> (дата звернення: 12.04.2025).

6. Case of Gäfgen v. Germany (Application no. 22978/05). URL: <https://hudoc.echr.coe.int/Eng?i=001-99015> (дата звернення: 12.04.2025).

7. Справа «Нечипорук і Йонкало проти України» (заява № 42310/04) від 21 квітня 2011 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_683#Text (дата звернення: 12.04.2025).

8. Справа «Шабельник проти України» (заява № 16404/03) від 19 лютого 2009 р. // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_457#Text (дата звернення: 12.04.2025).

9. Постанова Великої Палати Верховного Суду у справі № 107/07 (провадження № 13-36звo19) від 13 листопада 2019 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85869105> (дата звернення: 11.04.2025).

10. Nix v. Williams, 467 U.S. 431 (1984). *Supreme Court of the United States*. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/467/431/> (дата звернення: 30.04.2025).

11. Decision U.S. Supreme Court in case of Nix v. Williams (1984) 467 U. S. 431. URL: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/467/431/> (дата звернення: 13.04.2025).

12. Справа «Светіна проти Словенії» (заява № 38059/13) від 22 травня 2018 р. URL: [https://protocol.ua/ua/svetina_proti_slovenii_\(zayava_38059_13_vid_22_travnya_2018r_\)/](https://protocol.ua/ua/svetina_proti_slovenii_(zayava_38059_13_vid_22_travnya_2018r_)/) (дата звернення: 11.04.2025).

13. Постанова Верховного Суду у справі № 737/641/17 (провадження № 51-6562км18) від 26 вересня 2022 р. URL: <http://iplex.com.ua/doc.php?regnum=106598651&red=1000035374ac2a21755735f98a74c7c1cc03d4&d=5> (дата звернення: 11.04.2025).

Information about the authors:

Soldatenka Olena Anatoliyivna,

Candidate of Legal Sciences, Professor,
Professor of the Department of Criminal Procedure,
Dnipro State University of Internal Affairs
26, Nauky Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine

Myrhorodska Karina Mykolayivna,

Cadet of the Faculty of Training Specialists for Pre-Trial
Investigation Bodies
Dnipro State University of Internal Affairs
26, Nauky Avenue, Dnipro, 49005, Ukraine